

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta

Tekninen lautakunta 19.06.2024 § 74
192/00.04.00/2024

Asian valmistelija:

Ympäristötarkastaja Anne Parikka p. 0401354515

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi ilmastolain kuntia koskeva velvoite laatia ilmastosuunnitelma.

Lainsäädännön muutostarve perustuu valtiontalouden sopeutustoimiin. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman taloudellisia päätöksiä koskevan B liitteen kirjauksen mukaan kunnille asetettu velvoite laatia ilmastosuunnitelmat perutaan lakimuutoksella.

Julkisen talouden suunnitelmaan 2023 - 2026 sisältynyt 2 831 000 euron vuosittainen kuntien ilmastosuunnitelmia ja Suomen ympäristökeskuksen päästötietopalvelua koskeva määräraha on poistettu. Määrärahaa ei ole enää sisällytetty vuoden 2024 talousarvioon tai julkisen talouden suunnitelmaan 2024 - 2027.

Kunnille vuonna 2023 ilmastosuunnitelmien laatimiseen myönnetty rahoitus säilyy, eikä ehdotettu muutos vaikuta siihen.

Tausta

Ilmastolakiin (423/2022) lisättiin maaliskuussa 2023 kunnan velvoite laatia ilmastosuunnitelma ja päivittää se vähintään kerran valtuustokaudessa. Voimassa olevan ilmastolain mukaan ensimmäinen ilmastosuunnitelma on laadittava valtuustokaudella 2025 - 2029. Hallituksen esityksen luonnoksen mukaan ilmastolakiin ei jatkossa sisältyisi kuntia koskevia velvoitteita.

Manner-Suomen 293 kunnasta useammalla kuin 85 kunnalla on jo tällä hetkellä oma ilmastosuunnitelma. Kaikilla yli 100 000 asukkaan kaupungilla ja valtaosalla yli 50 000 asukkaan kaupungeista on ilmastosuunnitelma. Suuret ja keskisuuret kunnat ovat keskeisimmät toimijat ilmastopäästöjen vähentämisessä. Valtakunnallisesti merkittävien päästövaikutusten saavuttaminen pienten kuntien ilmastosuunnitelmien avulla on epätodennäköisempää. Suunnitelmien laatiminen lisää hallinnollista taakkaa sekä kunnissa että valtiolla, ja ilmastosuunnitelmien laatimiselle on vaikea tunnistaa selkeää päästövähennyspotentiaalia.

Tavoitteet

Ilmastolain kunnan ilmastosuunnitelman laatimista koskeva velvoite ehdotetaan kumottavaksi. Samalla muutettaisiin lain soveltamisalaa niin, ettei ilmastolakia sovelleta kunnan viranomaisiin.

Esityksen tavoitteena on osaltaan tasapainottaa valtiontaloutta ja karsia kuntien hallinnollista taakkaa.

Suomen ympäristökeskuksen lakisääteistä tehtävää päästötietopalvelun ylläpitäjänä jatkettaisiin. Jatkamalla kuntien päästötietopalvelun ylläpitoa tuettaisiin kuntien vapaaehtoisen ilmastotyön jatkumista.

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 5.7.2024.

Päätösehdotus (tekninen johtaja):

Tekninen lautakunta päättää antaa asiassa seuraavan lausunnon: Kuntien ilmastosuunnitelmavelvoitteen poistaminen ei merkittävästi vähennä kuntien hallinnollista taakkaa. Useat ilmastosuunnitelmaan sisältyvät asiat työllistävät kuntien viranhaltijoita jo nyt ja monet kunnista kuuluvat muihin verkostoihin tai sitoumuksiin vähentää kulutusta tai kasvihuonekaasujen päästöjä (esim. Hinku- verkosto ja kuntien energiatehokkuussopimus KETS). Suomen ympäristökeskuksen päästötietopalvelu on tärkeä työkalu kunnille päästöjen seuraamiseksi ja päästövähennystavoitteiden asettamiseksi ja niiden toteutumisen seuraamiseksi. Päästötietopalvelun jatkuminen nykyisellä tasolla on turvattava. Ilmastosuunnitelmavelvoitteen poistaminen ja sitä kautta avustuksen poistaminen ilmastosuunnitelmatyön tekemisestä vähentää kuntien mahdollisuuksia tehdä päästövähennystavoitteita ja -toimia. Kuntien taloudellisen tilanteen ollessa tällä hetkellä tiukka, ei kuntien säästö ja tehokkuuspaineiden kanssa työskentelevillä toimen- ja viranhaltijoilla ole mahdollisuuksia, eikä aina myöskään osaamista, tehdä lakisääteisten ja pakollisten työtehtävien lisäksi vielä suunnitelmallista ilmastotyötä. Ilmastotyön ja sen rahoituksen jatkuvuus on turvattava.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.